
“Bir Başkadır Dizisi”nde Dindarlık Algısı ve Müslüman Kadın Kimliği

Merve Koç¹

Türkiye’de başörtüsü meselesi, genellikle siyasal bağlamda ele alındığından ve hassasiyetini sürdürdüğünden dolayı hâlâ üzerine yeterince düşünülmemiş bir konu olarak durmaktadır. Örneğin başörtüsünün kıyafet olarak serüveni, geçirdiği değişim ve dönüşümler, başörtüsü şekilleri, köy ve kentteki tesettür algıları, bu algıların sınırları, tesettürün sembolleşmesi, başörtüsünün sinemadaki görünürlüğü gibi konular başörtüsünün siyasi hassasiyetini üzerinden atmayı beklemekte ve konuşulmaya ihtiyaç duymaktadır. Başörtüsü ile ilgili düşünülmesi gereken meselelerden birisi de başörtüsünün İslam’ı temsil edip etmemesi meselesidir. İslamiyet’te temsil nasıl gerçekleşmektedir, Hristiyanlıktaki gibi Tanrı’dan inananlara kadar inen bir temsil hiyerarşisi var mıdır gibi konular daha soğukkanlı bir şekilde tartışılmalıdır. Başörtülü kadın kavramı kapalı, tesettürlü, muhafazakâr gibi kavramlara alternatif olarak kullanılmaya başlandıysa da başörtülü olmayan kadını karşılayan bir kavram henüz yerli yerine oturmamıştır. Açık kadın, modern kadın gibi kullanılan ifadeler de başörtülü kadını çağın dışında gibi gösterdiğinden birtakım problemleri içerisinde barındırmaktadır.

Türkiye’de başörtülülerin ve dindarların sinemadaki temsilleri hususu da üzerine yeterince konuşulmamış bir konu olarak karşımıza çıkmaktadır. Bazı anlatılarda dindarlar iyi yönde idealize edilirken bazı anlatılarda ise alt meinde aşığılama gibi unsurlar yer almaktadır. Yeşilçam’dan alıştığımız şekilde

---

¹ Öğretmen, MEB, aysenurmervekoc@gmail.com, ORC ID: 0000-0002-6248-2776.

başörtüsü ya yaşlı kıyafeti olarak ele alınıp masumiyeti temsil etmekte ya da köylü kıyafeti olarak ele alınıp şehre gelen kişinin ilk olarak kurtulması gereken şey olarak gösterilmektedir. Diğer bir deyişle başörtüsünden kurtulma şehirli olabilmenin ilk şartı olarak sunulmaktadır. Yine yerli sinemamızda din ile irtibatlı karakterler de çok iç açıcı bir biçimde gösterilmemektedir. Genelde imamlar yobaz, tacizci, hırsız, kaba gibi kötü sıfatlarla bir arada anılmaktadır. Son dönem yapımlarında din ile irtibatlı karakterler Yeşilçam'da görmeye alıştığımızdan daha farklı şekilde tasvir edilmektedir. Örneğin Onur Ünlü ve Tolga Karaçelik yapımlarındaki imam karakterleri incelenmeye değerdir. Buradaki imamlar ya da dini karakterler hayatın içerisinde, olmakta olduğu gibi sunulmuştur, kötüleme ya da iyi yönde idealize etme yoluna gidilmemiştir.² Dini karakterlerin ele alınışı bakımından incelenmesi gereken bir diğer yapım, son dönemlerde çok ses getiren ve yönetmenliğini Berkun Oya'nın yaptığı Bir Başkadır dizisidir. Bu çalışmada dizideki başörtülü ve muhafazakâr karakterlerin ele alınışı, başörtülü karakterler etrafında oluşan ilişki ağları incelenmeye çalışılacaktır.³ Bu ilişkiler incelenirken dizideki önemli diyaloglar dipnot kısmında aktarılacaktır.

Daha önce *Blu TV* ile yaptığı ilk internet dizisinde Berkun Oya, toplumun en küçük yapısı Türk ailesinde konuşulamayan üzerine konuşurken ikinci dizisi olan *Bir Başkadır*'da içinde yaşadığımız toplumun netameli konularını mercek altına almaktadır. Bu incelemede dizideki karakterler, karakterlerin birbirleriyle olan ilişkileri, dizide dindarlık meselesinin nasıl ele alındığı ve resmedilen başörtülü kadın imajı gibi konular ele alınarak bu konuların ele alınış biçimine eleştirel bir bakış açısıyla yeni bir perspektif sunulacaktır.

Bir Başkadır Dizisi ve Genel Karakterler

Bir Başkadır dizisi 12 Kasım 2020 tarihinde, birinci sezonu sekiz bölüm halinde vizyona giren dram türünde bir dizidir. Dizinin oyuncu kadrosunda Öykü Karayel (Meryem), Fatih Artman (Yasin), Alican Yücesoy (Sinan), Funda Eryiğit (Ruhiye), Tülin Özen (Gülbin), Defne Kayalar (Peri), Bige Önal (Hayrunnisa), Nesrin Cavadzade (Melisa), Derya Karadağ (Gülhan), Öner Erkan (Rezan), Settar Tanrıöğen (Ali Sadi), Gökhan Yıkılkan (Hilmi), Gülçin Kültür Şahin (Mesude), Nur Sürer (Feray), Taner Birsnel (Orhan), Aziz Çapkurt (Ramazan), Nihal Koldaş (Sinan'ın annesi) gibi isimler yer almaktadır. Şimdi ise bu isimlerin canlandırdığı karakterleri kısaca inceleyelim.

² Onur Ünlü Beş Kardeş dizisi Turgut karakteri, İtirazım Var Selman karakteri ve Tolga Karaçelik Kelebekler filmi İmam karakteri, 5 Metrekare dizisi İmam karakteri bunlara örnek olarak verilebilir.

³ Yazımızda dizinin sadece birinci sezonunu inceleyeceğiz.

Meryem: Dizinin baş karakteri Meryem, son derece güzel, kıvrak zekaya sahip, zekice cevaplar veren ancak düzenli bir okul hayatı olmamış birisidir. Meryem, ağabeyi, yengesi ve yeğenleriyle İstanbul'un ücra bir semtinde yaşayan ve gündeliğe giden başörtülü, Erzincanlı bir kadındır. Nişan, evlilik programı gibi durumlarda bayıldığı için psikiyatrist Peri'ye terapiye gitmektedir. Meryem'in yengesi Ruhiye, depresyonda olduğu için Meryem evin sorumluluğunu da almıştır. Meryem, evine gündeliğe gittiği Sinan Bey'den hoşlanmaktadır.

Yasin: Yasin, Meryem'in ağabeyidir. Yakın zamanda iflas etmiş olması ve eşinin psikolojik sorunları nedeniyle çaresizlik içerisinde. Yasin, bu çaresizliğinin neticesinde Meryem'e öfke ile yüklenmektedir. Yasin son derece sinirli, bir o kadar da merhametli bir karakterdir. Eşine ve çocuklarına olan bağlılığı dikkat çekmektedir ancak duygularını göstermekte ve iletişimde zorlanmaktadır. Yasin, bir barda güvenlik olarak çalışmakta bunun yanında namazlarını da düzenli olarak kılmaktadır.

Ruhiye: Yasin'in eşi, ev hanımı, Çanakkalelidir. Depresyondadır ve kendine zarar verme eğilimindedir. Hastalığı neticesinde günlük hayatını idame ettirmekte zorlanmaktadır. Ev işleri, çocukların bakımı gibi konularda Meryem ona destek vermektedir.

Peri: Meryem'in terapi aldığı psikiyatristtir. Annesi ve babasıyla yalıda yaşayan, Robert Koleji mezunu, yurt dışında eğitim görmüş, kendi ülkesinden habersiz, farkında olmadan annesine benzeyen, son derece prensipli, katı, yalnız bir karakterdir. Şamanizm'e ilgisi vardır, yogaya gitmektedir. Kendisi ve annesi başörtülülere karşı bir antipati beslemektedir.⁴ Peri, Gülbin'e terapiye gitmekte ve Meryem'e karşı beslediği olumsuz duygularının kaynağını bulmaya çalışmaktadır.

Sinan Bey: Meryem'in gündeliğe gittiği evin sahibidir. Duygusal anlamda kapalı olan Sinan rezidansta yaşamaktadır. Hayatında spor ve cinsellikten başka bir şey yok gibidir. Gülbin ve Melisa ile ilişkisi vardır ancak bu ilişki tamamen cinsellikten ibarettir, Sinan muhabbet etmeyi beceremeyen birisidir. Sinan babasını kaybetmiş, annesi ile bağları kopuktur. Babası ile aidiyeti o kadar zayıftır ki babasından sadece "Rahmetli" diye bahsetmektedir. Sinan'ın babası bir sahnedeki fotoğrafından anladığımız kadarıyla sakallı ve muhafazakârdır.

Melisa: Peri'nin yogadan arkadaşıdır, aynı zamanda Sinan Bey ile ciddi olmayan bir ilişkisi vardır. Bir TV dizisinde oyuncudur. Son derece esnek,

⁴ 5. Bölüm 12. Dakika: Peri'nin annesi bir dizideki başörtülü kadından rahatsız oluyor. "Şimdi de moda bu, ille birisi kafasını kapatacak bütün dizilerde." Babanın kadına bakışından kendisinin öyle bir fikirde olmadığını anlıyoruz.

hayatı ciddiye almayan bir karakterdir. Peri ile başörtüsü üzerine girdiği diyaloglarda son derece açık sözlüdür ve Peri'nin kendisiyle yüzleşmesine yardımcı olmaktadır.

Gülbin: Peri'nin hem arkadaşı hem de psikiyatristidir. Peri, Gülbin'den terapi almaktadır. Gülbin, İstanbul'a göç etmiş Kürt bir ailenin kızıdır. Gülbin, ablası Gülhan ile dünyevi anlamda görüş ayrılığı içerisinde, bu durum ciddi anlamda kavgalara sebep olmaktadır. Gülbin ve Gülhan'ın engelli bir kardeşleri vardır.

Ali Sadi Hoca: Ali Sadi Hoca, Meryem ve Yasin'in değer verdiği emekli imamdır. Kızı Hayrünnisa ve eşi Mesude ile yaşamaktadır. Ali Sadi Hoca'nın eşine ve kızına olan merhameti, özeni dikkat çekmektedir. Ali Sadi Hoca akşamları Serdar Kılıç izleyen, karavanla seyahatlere çıkan, kendine has zevklerle sahip birisidir.

Gülhan: Gülbin'in ablasıdır, başörtülüdür. Gülbin ile çatışma hâlinindedir. Ailesi üzerindeki otoritesi dikkat çekmektedir.

Mesude: Eşi Ali Sadi Hoca ile güzel bir ilişkileri vardır. Anadolu kadını tarzı örtünme modeline sahiptir.

Hilmi: Ali Sadi Hoca'nın yakınındaki kişilerdendir. Entelektüel konulara meraklı, okumayı seven, okuduklarını da muhataplarının birikimini düşünmeden onlarla paylaşan birisidir. Meryem'e karşı ilgisi vardır.

Hayrunnisa: Ali Sadi Hoca'nın kızıdır. Başörtülüdür. Babası ile sıcak bir ilişkisi vardır. Hayrünnisa'nın yakın bir kız arkadaşı ile eşcinsel ilişki içerisinde olduğu, dizi içerisinde açıkça dile getirilmese de hissettirilmektedir.

Civan: Gülhan'ın eşidir. Dizilerde görmeye alışkın olduğumuz baskın Kürt erkeği modelinin dışındadır. Bu evlilikte Gülhan son derece baskındır.

Bir Başkadır Dizisindeki Din Algısı

Bir Başkadır dizisi Türkiye hakkında ciddi bir panorama verdiği için dizi üzerine konuşulması gereken birçok detay göze çarpmaktadır. Ancak bu incelemede dizide ele alınan muhafazakârlık meselesi üzerinden bir çerçeve çizilmeye çalışılmaktadır.

Dizide ilk sahnelerden itibaren karşımıza çıkan mesele, dini olan ile seküler olanın iç içe geçmesi meselesidir. Yasin'in barda çalışması ancak namazlarına çok dikkat etmesi, Meryem'in başında başörtüsü ile şarap kadehini yıkaması bu meseleye örnek olarak verilebilir. Dizi bu anlamda post-modern bir toplum dolayısıyla post-modern bir Türkiye görüntüsü vermektedir.

Peri'nin seanslar esnasında Gülbin ve Meryem ile girdiği diyaloglar ve tepkiler, elitist-sol kesimin başörtülüler ve din hakkındaki düşüncelerini cesurca

ele almaktadır.⁵ Dizinin bu meseleyi ele alma biçimi Türk dizi konsepti içerisinde alışılmışın dışındadır. Meryem, Peri ile görüşmesi esnasında Ali Sadi Hoca'nın rızası dahilinde terapiye devam edeceğini vurgulamaktadır. Peri zihninde hâlihazırda negatif bir biçime sahip olan din imgesini, ön yargıyla beslemektedir. Peri, içinde hoca kelimesinin geçtiği cümlelere tahammül edememektedir. Meryem'in baskıcı bir abisi olduğu, yengesini doktora götürmeyip hocaya götürdüklerini, hocalar tarafından suiistimal edildiklerini kafasında kurmakta ve bu düşüncelerini seans esnasında Gülbin ile paylaşmaktadır. Ancak Meryem kendini rahat ifade ettiğinde de Meryem rahat olduğu için onu eleştirmektedir.⁶ Peri, Meryem ve ailesini ısrarla bilim karşıtı olarak telakki etmek istemektedir. Bu anlamda Peri, zihnindeki din- bilim gerilimini Meryem örneği üzerinden kurgularıyla temellendirmeye çalışmaktadır. Tüm bu düşüncelerine rağmen Peri başörtülülerden duyduğu bu rahatsızlığı yanlış bulmakta, aşmak istemekte terapide bu konuları Gülbin ile analiz etmeye çalışmaktadır. Peri'nin Gülbin ile seans yaptığı sahnelerde Meryem'in Ali Sadi Hoca ile konuşması hayli ilginçtir. Terapi ve Ali Sadi Hoca ile konuşma sahnelerinin eş zamanlı verilmesi, modern toplumlarda din adamlarının yerini terapistlerin aldığı tezini destekler gibi durmaktadır.

Peri anti-din tavrını sadece İslam üzerinden konumlandırmaktadır. Kendisinin Şamanizm'e merak sardığını, bazı şaman pratiklerini yerine getirdiğini, Peru'da yaşadığı mistik tecrübeyi büyük bir haz ile Gülbin'e aktardığını görüyoruz. Peri, yoga kursuna da bazı şaman pratiklerine de büyük bir

⁵ 1. Bölüm 23. dakika sonrasındaki diyaloglar

Gülbin: En çok ne rahatsız hissettirdi peki seni?

Peri: Hoca muhabbeti herhalde. Buradan çıkacağım gideceğim hocama soracağım dedi kız ya. Ne yapacağız?

Nasıl da zeki bir şey zehir gibi. Bıdır bıdır nasıl da güzel gencecik tablo gibi kızın suratı. Ama ben yapamıyorum. Yapamıyorum kıızı dinliyorum içimde kaçamadığım kurtulamadığım bir öfke sana bile şimdi böyle sesli söylemeye kalbim... Nasıl diyeyim anormal bir huzursuzluk oluyor içimde en derinde bir yerde durduramıyorum. Yani bu duyguyu yok engelleyemiyorum. Ne zaman başı kapalı biri gelse otursa karşıma her seferinde saçmalama Peri diyorum. Onca sene okudun ettin bu ne diyorum bu ayrımcılık düpedüz ayrımcılık ötekileştirme bu işte. Sen ne yapıyorsun sen bunu yaparsan delirdin mi yani? Her anlamda yanlış mesleki anlamda tamamen yanlış zaten de insan olarak yanlış ya ayrımcı, düşüncesiz, empatiden yoksun korkunç birisin sen yapma bu işi yapma bari çözemiyorsan bu işi yapma hasta görme öyle değil mi yani bırak. Yok durduramıyorum kendimi Gülbin bu düşünceleri, bu düşünceler çocukluktan beri yerleşmiş benim kafamın içine bir şekilde. Annemle babamın da suçu tabi yaz geldi mi hadi Londra'ya hadi Paris'e başı kapalı dediğin öcü gibi bir şeydi annem için. Eve gelen kadının eşarbına bile laf ediyordu. Zaten Robert sonra fakülte oradan Amerika eee ne oldu döndüm geldim. Aaa böyle bir dünya var. Ve onlar güçlü olan. Onlar, çoğunluk onlar. Biz sizinle kendi ülkemizde bir akvaryumun içinde...

Nasıl kanyor bu insanlar hacılara hocalara gencecik körpeçik kızlar bir manyak abisi var belli başında ambi falan bir durumlar var orada da Hacı hoca dua namaz kafayı yemişler Gülbin benim anlamamız mümkün değil apayrı ülkelerde yaşıyoruz sanki biz bu insanlarla bu kızlarla dünyanın öbür ucunda bak Peru'da gittim ya geçen sene Eliflerle Peru'ya gittik orada dilini dediğini bile anlamadığım insanlarla bile daha yani....

⁶ 3. Bölüm 19. Dakika.

hassasiyet ve ciddiyet ile devam etmektedir. Türkiye’de manevi ihtiyaçlar söz konusu olduğunda elit kesim, 2000’lerin başlarında meditasyon kurslarına gidip Hindistan ziyaretleri yaparak bir guruyu rehber edinirken; günümüzde bu durum demode olmuş, belli bir gelir seviyesinin üstündeki kesim Peru ziyaretleri gerçekleştirip şamanları takip etmektedir. Dizide, Peri’nin Şamanizm’e dair sahneleri ile Türkiye’de son dönemde popülerleşen neo-şamanizme gönderme yapıldığı düşünülebilir. Peri’nin manevi içerikli sahneleri inanma ihtiyacının, insanın inanan bir varlık olmasının iz düşümü olarak yorumlanabilir.

Peri, başörtüsü hakkındaki olumsuz düşüncelerinin Gülbin tarafından da paylaşıldığını, Gülbin’in de kendisi ile aynı sosyo-kültürel çevreden geldiğini zannetmektedir. Oysa Gülbin, Sinan ile girdiği diyalogda Peri’nin düşüncelerini sert ifadelerle eleştirmektedir ve Gülbin’in de belki ablası başörtülü olduğundan Gülbin’in başörtüsü ile böyle bir meselesi yoktur.⁷ Peri, Melisa ile olan konuşmasında da düşüncelerine paydaş aramaktadır ancak Melisa de Peri’nin ön yargılarının üzerine gitmekte ve Peri’yi belki terapiden daha etkili bir biçimde kendisiyle yüzleştirmektedir.⁸ Peri farkında olmadan Meryem’e evdeki temizliğin adı ile seslenmektedir ve başörtülülere gündelikçi olarak baktığını fark etmektedir. Yönetmenin bu sahnelerle izleyiciyi, başörtülülere dizilerde ve filmlerde çizilen başörtülü temizlikçi imajı ile de yüzleştirmeye

⁷ 1. Bölüm: “Takmış kızın tesettürüne kendi kafasında çuvala geziyor farkında değil. Yani farkında da en kötüsü o zaten hem yapıyor.” Yine üçüncü bölümde: “Pat diye söyleyebilirsek ben sana neler söylerim. Boyundan büyük işlere kalkışan sensin derim. Rahat bırak kızcağızı derim. Kışkınyorsun derim. Beş senedir tanıyorum beş senedir yalnız. Biri girsin istiyorsun hayatına, sevmek istiyorsun sevilmek istiyorsun sen de o kız gibi, herkes gibi... Kız saçını kapatmış sen kafanı derim. Çıkar maskeni öyle konuşalım derim. Gizli faşist.” cümleleriyle Gülbin Sinan’a Peri hakkındaki düşüncelerinden bahsetmektedir.

⁸ (3. Bölüm 26. Dakika sonrası)

Melisa Peri’nin Meryem’in yaptığı böreği prensipleri gereği almamasını eleştiriyor. Meryem’e hak verdiğini

-İnsanların geldiği bir yer var diyorum evlenecek mi okuyacak mı evde oturup hayatının sonuna kadar anasına babasına mı bakacak kendileri mi karar veriyor sanıyorsun insanlar? Bak akıllı zehir gibi kız diyorsun senin sosyal çevrenden senin gibi bir kız olsaydı benimle tanıştığın gibi yoga dersinde tanıştığın birisi olsaydı böyle mi şey yapacaktın kıza?

Peri: Nasıl yani?

Melisa: Anladın işte ya insanların sosyal altyapıları sosyal şeyleri bir kültürleri var. Gerçekten iletişim kurmak istiyorsan insanlarla gerçek samimi ilişkiler kurmak istiyorsan kendileri olmalarına izin vermen lazım önce...

(Peri bu yorumlara biraz geriliyor, tansiyon yükseliyor.)

Melisa: Sen derinde bir yerde kaçırıyorsun bu kızdan bence sende bir şey tetikliyor bu kız. Kapalı kimse var mı senin ailede diye soruyor.

Peri hayır cevabını veriyor.

Melisa: İşte belki de ondan... Annen baban nasıl tipler?

Pelin: Normal insanlar...

Melisa: Normal derken?

Sonra peri Melisa’nın oynadığı diziyi soruyor Melisa geçiştirince sana bakacağım oturup sonuna kadar Türk dizisi izleyecek halim yok herhalde diyor.

Melisa uzun bir bakış...

çalıştığı düşünülebilir.⁹ Dizide Peri dışındaki tüm karakterlerin başörtülü ya da muhafazakâr birileriyle temas ettiğini görüyoruz. Burada Peri toplumdan azade, elitist tavrı ile yalnız kalmış birisi olarak görülmektedir. Dizide yoğun bir şekilde, muhafazakârlar ya da başörtülüler hayatımızın bir yerine bir şekilde temas ediyor düşüncesi sinmiş vaziyettir.

Dizide muhafazakâr temsil açısından incelenmesi gereken bir diğer karakter de Ali Sadi Hoca karakteridir. Sinema hafızamız imamların genelde hırsız, dolandırıcı, tacizci olarak gösterilmesine alışkın iken dizideki imam karakterinin hayatın içinden normal bir kişi gibi sunulmuş olması hayli ilgi çekicidir. Dizin seyrine baktığımızda Ali Sadi Hoca kendi dünyasında, emekli bir cami imamı, topluma önderlik yapma, insanları yönlendirme gibi bir gayesi olmayan düz bir Müslümandır. Ancak Meryem ve Yasin ona ciddi bir misyon yüklemişler. Meryem ve Yasin, Ali Sadi Hoca'nın peygamber soyundan geldiğini, kerametler gösterdiğini, onun sözüne itaat edilmesi gerektiğini düşünmektedirler. Meryem ve Yasin onu şeyh konumuna yükseltirken Ali Sadi Hoca'nın kendisine yüklenen bu anlamdan haberi yok gibidir. Örneğin Ali Sadi Hoca, Meryem'in rahatsızlığı ile ilgilenmek maksadıyla terapiye gitmesini takip etmektedir.¹⁰ Meryem ise bu durumu şeyhin rızasını alarak hareket etmesi gerektiği şeklinde yorumlamaktadır. Ancak belirtmemiz gereken husus, imam karakteri ile şeyh karakterinin karışmış olması meselesidir ki dindar bilinç nezdinde iki karakter çok ayrı şeyleri temsil etmektedir.

Dizide dikkat çeken bir diğer konu da kılınan namazların vakitleri ile gerçek hayattaki namaz vakitlerinin örtüşmemesi meselesidir. Örneğin sabah namazına kalkılan saat güneşin doğumundan sonraki saatler olarak karşımıza çıkmaktadır.

Dizide karşımıza çıkan görüntülerden birisi de sahneler arasına serpiştirilmiş cami silüetleridir. Camilerin İstanbul'un silüetini bozan gökdelenlerle beraber alınması din, sekülerleşme, şehirleşme meseleleri açısından önemli bir noktada durmaktadır.

Bir Başkadır Dizisinde Müslüman Kadın Portresi

Dizide çizilen başörtülü imajlarına bakacak olursak; Meryem, Hayrünnisa, Gülhan ve Mesude'nin başörtülü olduğunu görüyoruz. Bu kişilerin başörtü bağlama şekilleri, başörtü nasıl bağlanır hususunda danışmanlık alınması gerektiğini düşündürmektedir. Dizide başörtülü karakterlerden sadece

⁹ Başörtülü temizlikçi imajını yansıtmayan yapımlardan bir tanesi Toz Bezi adlı yapımıdır. Bu anlamda yapım klasiği bozmaktadır.

¹⁰ 4. Bölüm 24. dakika hoca Meryem'in psikoloğa gittiğini öğrendikten sonra Yasin'i telefona istiyor Meryem psikolog konusu hakkında bir şey söyleyecek diye tedirgin hoca arabanın elektriğinin bozulduğunu söylüyor.

Hayrunnisa eğitilmiştir ancak onun üzerinden de kendisini keşfedip tesettürden vazgeçme ve eşcinsellik hikâyesi anlatılmaktadır. Dizideki tek eğitimli başörtülü kişiye böyle bir rol biçilmesi eleştirileri üzerine çekmektedir. Hayrünnisa'nın yabancı müzikler dinlemesi, kırmızı ruj sürmeyi hayal etmesi, bunun hocanın kızı imajı ile bağdaştırılması sahnelerine baktığımızda, söz konusu sahnelerin çağımız için biraz hafif kaldığını söyleyebiliriz. Zira yaşadığımız çağda popüler kültür, moda gibi konular başörtülü olan veya olmayan herkesin bir şekilde gündemindedir. Kırmızı ruj ile kendini keşfetme meselesi, Berkun Oya'nın derinliği açısından biraz sığ kalmış gibi görülmektedir. Kırmızı ruj meselesi Hayrünnisa için de biraz sığ görünmektedir zira Hayrünnisa babasından gizli başını açıp gece kulübüne giden bir kızdır. Yine Mesude'nin vefatından sonra Hayrünnisa'nın eşcinsel arkadaşı cenazeyi uzaktan izliyor. Burada duygularını bastırmak zorunda olduğu imajı hüznün ile çizilmiş. İlk sahnede barda Yasin'e yakalandıkları için cenazeye katılmıyor desek, arkadaşı da cenaze adabına uygun olarak Hayrunnisa gibi başörtü takıp tanınmayabilir. Bu sahnenin biraz zorlama olduğunu söyleyebiliriz. Dizideki Hayrünnisa imajı böyle çizilmişken Hayrünnisa'nın başörtüsünü çıkardığı sahnede Ali Sadi Hoca'nın, kızını yine babacan bir tavır ile karşıladığını görüyoruz.

Hayrünnisa'nın kitapları arasından İsmail Cem'in Türkiye'de Geri Kalmışlığın Tarihi adlı kitabın gösterilmesi de düşünölmeye değer bir mesele olarak karşımıza çıkmaktadır.¹¹ Kitap, geri kalmışlık meselesini Cumhuriyet ideolojisinin sürekli dini, geri kalmışlığın sebebi olarak sunmasından farklı olarak gerilemeyi Osmanlı'da devlet-ekonomi-ordu sistemlerinde meydana gelen değişikliklere bağlamaktadır. Yönetmenin bu kitabı seçmesi gerileme ve din meselelerine daha derin baktığını düşündürmektedir.

Sonuç Yerine

Berkun Oya'nın bu dizisinin kısa süre içerisinde çok fazla izlendiğini, toplum açısından çok sevildiğini hep beraber görmüş olduk. Dizide kullanılan Ferdi Özbeken'e ait müziklerin taş plak şeklinde tekrar basılması bile söz konusu oldu. Dizinin bu başarısını netameli konulara yaptığı nahif dokunuşlarla ilişkilendirmek mümkündür. İkinci sezonda karakterlerin nasıl devam ettirileceği, izleyici tarafından heyecanla beklenmektedir.

Dizi eleştirilecek yanları içinde barındırmak ile beraber, dindar kesim ile seküler kesimin birbirine temas ettiği noktaları ele alması bakımından dikkate değerdir. Bir Başkadır dizisi toplumun farklı kesimlerini yakınlaştırmayı hedef alıp "hepimiz aynı gemideyiz" mesajı vermektedir. Bu çaba Gezi Parkı sonrası gelineen noktada kutuplaştırıcı söylemler karşısında umut verici olarak değerlendirilebilir.

¹¹ 7. Bölüm 6. Dakika